

НАДАННЯ ПОСЛУГ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ PROVIDING SERVICES TO PREVENT AND COMBAT DOMESTIC AND GENDER-BASED VIOLENCE AT THE LOCAL LEVEL

Стаття присвячена аналізу сучасного стану розвитку системи надання послуг щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на рівні місцевих адміністрацій. У статті розкрито поняття домашнього насильства, здійснено аналіз міжнародного та вітчизняного законодавства щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, а також досліджено світовий досвід щодо дієвої моделі надання послуг щодо запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, на основі чого надано пропозиції щодо його впровадження в Україні. Автори визначають закріплені на законодавчому рівні повноваження місцевих адміністрацій у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Висвітлено механізм координації взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у цій сфері на місцевому рівні. Автори визначають закріплені на законодавчому рівні повноваження місцевих адміністрацій у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Визначаються проблеми, з якими зіштовхуються громади у ході реалізації послуг із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, ключовими з яких є відсутність досвіду та кваліфікованих кадрів. Окремим питанням окреслено діяльність Фондом ООН у галузі народонаселення (UNFPA) який ініціює проекти зі створення мережі якісних спеціалізованих послуг і покращення координації та міжвідомчої взаємодії органів і служб на муніципальному рівні, сприяв утворенню спільно з Вищою школою публічного управління Національного тренінгового центру з питань попередження та протидії гендерно зумовленому насильству тощо. Автори приходять до висновків у необхідності покращення взаємодії та координації між різними суб'єктами, такими як органи державної влади, громадські організації, та міжнародні донорські організації, з метою ефективного надання послуг у сфері запобігання та протидії насильству на місцевому рівні.

Ключові слова: домашнє насильство, насильство за ознакою статі, децентра-

лізація, органи місцевого самоврядування, територіальна громада.

The article is devoted to the analysis of the current state of development of the system of providing services to prevent and combat domestic and gender-based violence at the level of local administrations. The article defines the concept of domestic violence, analyzes international and domestic legislation on preventing and combating domestic violence and gender-based violence, and examines the world experience of an effective model of service provision for preventing and combating domestic violence and gender-based violence, and provides proposals for its implementation in Ukraine. The authors define the powers of local administrations in the field of preventing and combating domestic violence enshrined in law. The mechanism for coordinating the interaction of subjects engaged in activities in this area at the local level is highlighted. The authors define the powers of local administrations in the areas of preventing and combating domestic violence enshrined in legislation. The problems faced by communities in the implementation of services to prevent and combat domestic and gender-based violence are identified, the key ones being the lack of experience and qualified personnel. A separate issue is the activities of the United Nations Population Fund (UNFPA), which initiates projects to create a network of high-quality specialized services and improve coordination and interagency cooperation between agencies and services at the municipal level, and contributed to the establishment of the National Training Center for Preventing and Combating Gender-Based Violence in cooperation with the High School of Public Governance, etc. The authors conclude that there is a need to improve interaction and coordination between different subjects, such as public authorities, NGOs, and international donor organizations, in order to effectively provide services in the field of preventing and combating violence at the local level.

Key words: domestic violence, gender-based violence, decentralization, local self-government bodies, territorial community.

УДК 352:351.74
DOI <https://doi.org/10.32782/rma2663-5240-2024.40.36>

Лихач Ю.Ю.

кандидат наук з державного управління,
директор
Вища школа публічного управління
ORCID ID: 0000-0003-0945-0692

Компанець О.М.

заступник директора
Вища школа публічного управління
ORCID ID: 0009-0006-1497-2179

Постановка проблеми. Одним з чотирьох найбільш поширених правопорушень вважається домашнє насильство та насильство за ознакою статі. Війна, як і будь-яка криза, загострює людські проблеми. У зв'язку з повномасштабною війною, розпочатою російською федерацією проти України, проблема домашнього насильства стала ще більш актуальною. Відтак постає необхідність забезпечити безперерйну ефективну діяльність органів місцевого самоврядування щодо надання необхідних соціальних послуг

населенню, зокрема, і в царині запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. Саме на рівні територіальної громади забезпечується комунікація на місцях між владою та мешканцями, здійснюється надання життєво необхідних послуг населенню. Тож актуальність даного дослідження полягає у напрацюванні оптимальної та дієвої моделі надання послуг запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на рівні територіальної громади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження розвитку національної нормативно-правової бази та практики протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, зокрема, на основі аналізу та впровадження відповідного зарубіжного досвіду, здійснювались такими вітчизняними вченими як О. Дудоров, М. Хавронюк, А. Вознюк, Ю. Антонян, Ю. Битяк, В. Ветров, В. Галунько, А. Голая, Л. Гоголева, Л. Дорош, К. Ісмуханова, О. Лисова, М. Легенко, О. Ковальова, Р. Калюжний, В. Олефір, Т. Сидоренков, В. Смітєнко, О. Тюрїна, А. Собакарь, О. Бочковий. Варто зауважити, що ці науковці розглядали зазначену проблему переважно у юридичній площині.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Попри значний внесок науковців та практиків у розроблення окресленої проблематики, лишається ще низка питань, які потребують більш поглибленого вивчення, особливо, враховуючи виклики сьогодення. Це стосується, зокрема, публічно-управлінського аспекту запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

Мета статті – проаналізувати сучасний стан надання послуг щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні в Україні.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до українського законодавства, домашнє насильство визначене як «діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що ї постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь» [5].

Домашнє насильство розглядається нами як прояв порушень прав людини, перешкода забезпеченню гендерної рівності в суспільстві. Воно є однією з найгостріших соціальних проблем сьогодення, набуває різних форм, а жертвами можуть бути представниками будь-якої. Окрім безпосередньої шкоди для здоров'я й благополуччя постраждалих, насильство має вагомї суспільні наслідки, які вимірюються матеріальними і нематеріальними втратами (переважно психологічного змісту), що виявляються у формі поточних, довготривалих або відкладених ефектів. Толерування домаш-

нього насильства погіршує емоційно-психологічний стан в суспільстві, провокує поширення агресії й жорстокості, підвищує рівень злочинності, спричиняє погіршення загального стану здоров'я населення.

Міжнародне законодавство зробило суттєвий крок у регулювання протидії домашньому насильству за ознакою статі. До найбільш важливих міжнародних нормативно-правових документів слід віднести Модельний закон ООН про домашнє насильство, ухвалений 2 лютого 1996 р. Комісією ООН з прав людини, яким визначено поняття насильства в сім'ї та сформульовано вимоги до працівників правоохоронних органів, прокуратури і судів, а також підкреслено важливість безпеки потерпілих під час кримінального та цивільного судочинства. Цей документ має стати наріжним каменем для розробки та прийняття національних законів державами – учасницями ООН.

Відповідно до вищезгаданого акту, законодавство держав-учасниць ООН про протидію домашньому насильству повинно відповідати трьом цілям одночасно: захист жертв насильства, попередження нових випадків насильства, покарання осіб, які вчинили домашнє насильство.

Модельне законодавство ООН паралельно містить умови, необхідні для досягнення вказаних цілей, серед яких: 1) формування громадської думки в країні; інформування населення про розвиток ситуації у цій сфері; 2) допомога жертвам насильства, шляхом створення служби невідкладної допомоги їм та їх сім'ям; 3) проведення консультацій та психокорекції кривдників, жертв та усіх членів родини; 4) навчання і підвищення рівня знань суддів, прокурорів, правоохоронних органів та соціальних працівників у галузях права, які відповідають за ефективну боротьбу з домашнім насильством [1].

До основних стандартів ООН, Ради Європи та Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі належать близько 20 міжнародних нормативно-правових актів [2, с. 37-40]. Ми не будемо перераховувати усі, лише наголосимо, що відповідна наявний на сьогодні перелік не є сталим, адже подана проблема знаходиться у постійному вдосконаленні законодавства з урахуванням нових вимог соціуму.

Що стосується України, то вперше на законодавчому рівні на досліджуваній проблемі було наголошено в Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV. Статтею 22 визначено, що особа, яка вважає,

що стосовно неї було застосовано дискримінацію за ознакою статі чи вона стала об'єктом сексуальних домагань або постраждала від насильства за ознакою статі, має право звернутися зі скаргою до державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим; органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб; Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; суду [6].

Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII (далі- Закон № 2229-VIII) визначено нульову толерантність щодо ДН та його соціальну небезпеку та запроваджено спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству з метою ефективного захисту постраждалих осіб [5]. Також внесено низку законодавчих змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України, а також Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині притягнення до відповідальності за домашнє насильство.

Окрім того, у вересні 2020 р. було ухвалено указ Президента України «Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства» [7] та реалізується «Державна соціальна програма запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року», яка передбачає удосконалення механізму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі в умовах децентралізації з урахуванням міжнародних стандартів, а також підвищення ефективної взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадськості [9].

Робота в цьому напрямку значно посилюється і у зв'язку з тим, що Верховна Рада України 20 червня 2022 р. ратифікувала Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству (Стамбульську конвенцію) [8].

Більшість держав, з огляду на ухвалені міжнародні акти, напрацювали власний досвід протидії домашньому насиллю. Звернемо увагу відповідну практику окремих держав, що може бути частково запозиченою для формування та удосконалення в Україні дієвої системи протидії насиллю за ознакою статі, зокрема, на місцевому рівні.

У Республіці Польща функціонує процедура протидії домашньому насильству, відома як «Блакитні картки», що може бути ініційована різними державними структурами, поліцією,

вчителями, медичними працівниками, представниками органів місцевого самоврядування та працівниками закладів соціальної допомоги.

У Німеччині випадки домашнього насильства супроводжуються правовими заходами, що передбачають зобов'язання особи, винної в таких діях, полишити своє місце проживання протягом 10 діб та утримуватися від наближення до потерпілої сторони на певну, визначену у судовому порядку, відстань. Судові рішення цих справ відзначаються відносною оперативністю, а поліція має повноваження ініціювати заборону проживання в певному населеному пункті або на певній території особі, яка протягом понад 3 місяців повторно вчиняє домашнє насильство. Окремо можливо застосувати заборону інших форм переслідувань, зокрема таких, що передбачають комунікацію з жертвою за рахунок електронної пошти, текстових повідомлень, дзвінків тощо.

У Франції, починаючи з 2010 р., почала діяти низка поправок до законодавства, відповідно до яких судді наділяються повноваженням видавати спеціальні рішення з метою забезпечення безпеки жертв насильства. Ці рішення можуть передбачати зміну місця проживання, включаючи направлення до спеціалізованих соціальних центрів або відсторонення особи, винної у насильстві, від перебування у сім'ї.

У Великій Британії діє «Закон Клер», який регулює взаємодію між правоохоронними органами та громадськістю для ефективного протидії домашньому насильству. Згідно з цим законом, особа має можливість звернутися до поліції з метою перевірки стосовно того, чи наявне «насильницьке минуле» у партнера. Після отримання такого запиту поліція зобов'язана провести спеціальну перевірку і, відповідно до її результатів, інформувати заявника чи заявницю.

З початку 1997 р. Канада впровадила політику «нульової терпимості» стосовно домашнього насильства. У чотирьох провінціях Канади існують індивідуальні законодавчі акти, спрямовані на протидію домашньому насильству. Особливу увагу привертає система негайного реагування на випадки домашнього насильства – Domestic Violence Emergency Response System (DVERS). Постраждалі особи на безоплатній основі отримують портативну апаратуру, за допомогою якої можна подати сигнал про небезпеку, який передається до поліції як дзвінок надзвичайної важливості. Важливо зауважити, що DVERS стала першою системою подібного роду в Північній Америці і на даний момент широко використовується як у Канаді, так і в США.

Характерною особливістю адміністративно-правових норм у США, спрямованих на протидію домашньому насильству, є існування різноманітних видів охоронних ордерів, зокрема надзвичайного, тимчасового та постійного. Надзвичайний охоронний ордер видається без проведення судового засідання, відповідно до звернення потерпілої особи до правоохоронних органів. Представники правоохоронних органів у свою чергу контактують із черговим суддею, який і визначає ймовірність загрози. Цей механізм дозволяє ефективно уникнути можливого насильства, особливо коли проведення судового засідання неможливе, наприклад, в нічний час чи у вихідні дні.

Також у США діють різноманітні програми щодо запобігання досліджуваному явищу. Їх нараховується понад 2 тисячі. При цьому кожен штат зазвичай реалізовує 42-45 програми [2, с. 41-42; 3; 4].

Крім того, у всіх висвітлених нами країнах діють цілодобові лінії телефонної допомоги та консультативні і кризові центри, які можуть різнитися структурою та назвою, але виконують здебільшого однакові функції. Ці Центри активно взаємодіють з органами правопорядку та швидко реагують на усі запити.

Як демонструє міжнародний досвід, зниження рівня насильства вимагає багатостороннього підходу на рівні громади та постійної взаємодії з представниками різних інституцій.

За останні роки Україна досягла значного прогресу у вдосконаленні законодавчої бази щодо запобігання та протидії насильству за ознакою статі та домашньому насильству, імплементуючи міжнародні норми та запроваджуючи релевантний досвід. Зокрема, йдеться про криміналізацію домашнього насильства.

Статтею 6 Закону України № 2229-VIII визначені спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, серед яких окрім загальнодержавних органів, чільне місце займають органи місцевого самоврядування, зокрема: «сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ради, їх виконавчі органи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству».

Статтею 8 визначені повноваження районних, районних у містах Києві і Севастополі державних адміністрацій та виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать:

1) забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домаш-

ньому насильству на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

2) забезпечення надання соціальних послуг на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, у тому числі шляхом соціального замовлення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

3) визначення потреби у створенні спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, забезпечення їх створення та функціонування, здійснення контролю за їхньою діяльністю;

4) участь у підготовці фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників;

5) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, забезпечення застосування заходів для його припинення, надання допомоги постраждалим особам;

6) забезпечення координації діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та їх взаємодії на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

7) інформування постраждалих осіб про права, заходи та соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;

8) збір, аналіз і поширення відповідно до законодавства інформації про домашнє насильство на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

10) виконання повноважень органу опіки та піклування [6].

Положеннями Постанови КМУ «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22 серпня 2018 року № 658 визначено координацію взаємодії на місцевому рівні. Зокрема:

– Виконавчими органами об'єднаних територіальних громад є виконавчі органи з питань сім'ї.

– Голова виконавчого органу ради об'єднаної територіальної громади є координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насиль-

ству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та в межах своїх повноважень організовує роботу у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.

– Виконавчі органи рад об'єднаних територіальних громад визначають відповідальних працівників виконавчого комітету/структурний підрозділ, які/який проводять/проводить роботу з прийому та реєстрації заяв і повідомлень про вчинення насильства, координації заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками.

– Виконавчі органи сільських, селищних рад визначають відповідальних працівників виконавчого комітету, які проводять роботу з прийому та реєстрації заяв і повідомлень про вчинення насильства, координації заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками відповідно.

– У селах, селищах староста забезпечує виявлення фактів насильства та повідомляє про них не пізніше однієї доби уповноваженим особам. Крім того, староста/сільський, селищний голова є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території села, селища [10].

Аналіз законодавчої бази демонструє, що в умовах реформи децентралізації, яка зараз активно впроваджується в Україні, держава делегує громаді надання соціальних послуг представникам вразливих груп, у тому числі щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Це створює численні виклики та додаткові потреби на рівні громад через низку причин:

– у більшості з них немає досвіду роботи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

– лише незначна кількість громад має в структурі виконавчого органу об'єднаної територіальної громади відділ, який відповідає за організацію планування та надання відповідних соціальних послуг;

– немає кваліфікованих надавачів соціальних послуг;

– працівникам бракує досвіду надання послуг представникам окремих вразливих груп;

– недостатні можливості фінансування заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству;

– недостатня міжвідомча взаємодія суб'єктів щодо вирішення проблеми домашнього насильства на рівні територіальної громади.

Разом з тим, з урахуванням основних завдань реформи децентралізації відбувається пошук оптимальної моделі надання послуг щодо запобігання, протидії й реагування на домашнє насильство та насильство за ознакою статі на рівні територіальної громади.

З метою посилення спроможності та ролі муніципалітетів у розбудові стійких механізмів захисту та надання допомоги постраждалим від домашнього насильства Фондом ООН у галузі народонаселення (далі – UNFPA) реалізується проєкт «Міста і громади, вільні від домашнього насильства». Проєкт передбачає розвиток мережі якісних спеціалізованих послуг і покращення координації та міжвідомчої взаємодії органів і служб на муніципальному рівні, а також активізацію та залучення мешканців громад до запобігання та раннього виявлення випадків домашнього насильства.

Створення муніципальних систем запобігання та протидії домашньому насильству базується на принципах 4Р (4П) та включає: попередження, послуги та захист, притягнення кривдника, політики.

Громади для партнерства UNFPA обирає щорічно у межах конкурсу. Партнерство фіксується на три роки у відповідному меморандумі та передбачає надання UNFPA місцевим радам всебічної підтримки для розбудови муніципальної системи запобігання та протидії домашньому і гендерно зумовленому насильству. У квітні 2021 р. 30 територіальних громад з усіх областей України стали містами-партнерами проєкту на 2021-2024 рр., проте реалізація проєкту в деяких з них стала неможливою (повністю або частково), адже вони окуповані російськими військами або знаходяться у прифронтовій зоні [11].

Слід зазначити, що на даний час, у територіальних громадах більшість очільників громад та представники суб'єктів взаємодії недостатньо обізнані із положеннями чинного законодавства щодо запобігання та протидії домашньому насильству, що включає понад 15 нормативно-правових актів, а також з ефективним механізмом взаємодії з іншими суб'єктами по наданню допомоги постраждалим особам від домашнього насильства та способів впливу на кривдника. У зв'язку з цим, необхідно забезпечити реалізацію комплексу заходів, в тому числі проведення спеціалізованих навчань для представників суб'єктів взаємодії на рівні територіальної громади.

У рамках Меморандуму про співпрацю Вищою школою публічного управління та

UNFPA утворено Національний тренінговий центр з питань попередження та протидії гендерно зумовленому насильству (далі – Національний тренінговий центр).

Протягом 2023 р. Національним тренінговим центром реалізовано 9 тренінгів та програм підвищення кваліфікації навчання за якими пройшли 324 державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та працівників соціальних служб.

З метою формування професійних компетентностей на рівні територіальної громади потрібно забезпечити на постійній основі навчання різних суб'єктів надання послуг з питань запобігання, протидії й реагування на домашнє насильство, а саме: сільських, селищних, міських голів, старост, депутатів місцевих рад, працівників відділів соціального захисту населення, спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, насильства, зокрема сексуального, пов'язаного із збройним конфліктом, денних центрів соціально-психологічної допомоги, кризових кімнат тощо. Таке навчання доцільно проводити на базі регіональних центрів підвищення кваліфікації із залученням до розробки програм та надання інформаційної та навчально-методичної підтримки Нацсоцслужбу, Вищу школу публічного управління, Національний тренінговий центр, UNFPA та інші міжнародні донорські організації і проекти міжнародної технічної допомоги.

Висновки. Ураховуючи вищевикладене та виходячи з положень законодавства на рівні територіальної громади за підтримки громадських організацій, центрів безоплатної правничої допомоги, центрів адміністративних послуг та сприяння проектів міжнародної технічної допомоги можуть надавати такі послуги з питань запобігання, протидії й реагування на домашнє насильство та насильство за ознакою статі:

- надання постраждалим особам інформації про їхні права та про можливості реалізації таких прав;
- забезпечення доступу до загальних і спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб для отримання соціальних послуг, медичної, соціальної, психологічної допомоги;
- забезпечення постраждалим особам доступу до правосуддя та інших механізмів юридичного захисту, у тому числі шляхом надання безоплатної правничої допомоги;
- забезпечення діяльності цілодобового безоплатного кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей;

- проведення інформаційних та правопо-світницьких заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

Крім того, важливим є забезпечення міжвідомчої координації суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на рівні територіальної громади. Для цього слід на постійній основі проводити узгоджувальні наради, зустрічі, навчальні заходи, стратегічні сесії тощо. Під час таких заходів доцільно організовувати обговорення питань та налагодження роботи щодо:

- діяльності, пов'язаної із забезпеченням реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території відповідної територіальної громади;
- аналізу стану та ефективності виконання завдань і заходів із запобігання та протидії домашньому насильству та підготовці пропозиції щодо їх матеріального і фінансового забезпечення;
- надання рекомендацій щодо забезпечення надання на території громади якісних соціальних послуг у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- визначенні потреб у створенні спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, забезпечення їх створення та функціонування, здійснення контролю за їхньою діяльністю тощо.

Актуальним є і посилення взаємодії та співробітництва між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, Всеукраїнською асоціацією центрів надання адміністративних послуг, Вищою школою публічного управління, Національним тренінговим центром з питань запобігання та протидії домашньому насильству, Центрами надання безоплатної правничої допомоги, Фондом ООН у галузі народонаселення (UNFPA), іншими міжнародними донорськими організаціями, що працюють у відповідній сфері, з метою реалізації пілотних проектів та напрацювання оптимальної та дієвої моделі надання послуг із запобігання, протидії й реагування на домашнє насильство та насильство за ознакою статі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бакаїм М.В. Досвід зарубіжних країн у подоланні насильства в сім'ї. Європейські перспективи. № 1. 2021. С. 60-68
2. Змисла М. Чи втратило домашнє насильство свою актуальність в умовах воєнного стану? URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/chi-vtratilo-domashne-nasilstvo-svoyu-aktualnist-v-umovah-voennogo-stanu-.html>

3. Міста вільні від насильства. URL: https://ukraine.unfra.org/uk/CFDV_about (дата звернення 15.12.2023)

4. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України / Укл.: А.В. Запорожцев та ін. Київ, 2012. 246с.

5. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV : станом на 3 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 03.01.2024).

6. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII : станом на 3 серпня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 15.12.2023).

7. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 658 : станом на 22 лют. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-p#Text> (дата звернення: 03.01.2024).

8. Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства : Указ Президента України від

21.09.2020 р. № 398/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/2020#Text> (дата звернення: 03.01.2024).

9. Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами : Закон України від 20.06.2022 р. № 2319-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2319-20#Text> (дата звернення: 15.12.2023).

10. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 р. № 728-р : станом на 2 березня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2018-p#Text> (дата звернення: 15.12.2023).

11. Хоркуца С. Запобігання та протидія домашньому насильству: закордонний досвід. Юрфем. UA. URL: <https://jurfem.com.ua/domashne-nasyilstvo-zakordonnyy-dosvid/> (дата звернення 02.01.2023)

12. Ukrinform. Домашнє насильство в Україні: від початку року зареєстрували 192 тисячі заяв. Укрінформ – актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3763026-domasne-nasilstvo-v-ukraini-vid-pocatku-roku-zareestruvali-192-tisaci-zaav.html> (дата звернення: 03.01.2024).

13. UN Handbook for Legislation on Violence against Women. New York : United Nations, 2010. 58 p.